

HRVATSKI POMORSKI MUZEJ SPLIT

IZVJEŠĆE O RADU ZA 2016. GODINU

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.1. Kupnja

Zbirka slikovne dokumentarne građe: 5 muzejskih predmeta

1.3. Darovanje

Zbirka pisane dokumentarne građe: 46 muzejskih predmeta

Zbirka slikovne dokumentarne građe: 1 muzejski predmet

Zbirka odora, nošnji i opreme: 2 muzejska predmeta

Zbirka navigacijske opreme i sredstava: 10 muzejskih predmeta

1.4. Nasljeđivanje

Tijekom 2016. godine fundus HPMS-a obogaćen je i zahvaljujući suradnji s HAZU, Split. Naime, obimna pomorska građa (muzejski predmeti: makete brodova, zemljopisne karte, atlasi, portolani, brodski dnevnici i isprave, arhivska građa, fotografije....) koja je pripadala Pomorskom muzeju, nekoć u palači Milesi, danas popunjava fundus Hrvatskog pomorskog muzeja Split, posebice zahvaljujući gosp. akademiku Davorinu Rudolfu. Građu su pregledale, sortirale i pripremale za prijenos Danka Radić i Gordana Tudor, a organizaciju i transport su obavili Leo Garbin i Ante Mandić. Građa se popisuje, potom će biti raspoređena u odgovarajuće zbirke.

1.7. Ostalo

Čuvanje i pohrana - ukupno 111 muzejskih predmeta koji su evidentirani kao 3 jedinice u Knjizi ulaska, i to kako slijedi:

Temeljem Zapisnika o predaji predmeta Republike Hrvatske Ministarstva unutarnjih poslova, Policijske uprave Splitsko-dalmatinske županije Sektor kriminalističke policije – Služba organiziranog kriminaliteta (Broj: 511-12-11-2420A/16 I.V. od 22. 02.2016.) a zbog

počinjenog kaznenog djela iz članka – 116. stavak 1, točka 1. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, HPMS-u je predano na pohranu, čuvanje i skladištenje 13 (trinaest) predmeta koji pripadaju Zbirci podmorskih nalaza; te zapisnika (Broj: 511-12-11-2809/16 I.V. od 23. 03.2016.) .

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

Tijekom godine je obavljena redovita kontrola muzejskih predmeta te zahvati iz područja preventivne konzervacije (zaštitni premazi i dr.).

2.2. Konzervacija / 2.3. Restauracija

Jedna od temeljnih muzejskih funkcija jest i djelatnost na restauraciji muzejskih predmeta, njihovoj konzervaciji, te skrb o trajnom održavanju na najvišem mogućem stupnju materijalne strukture predmeta. Muzej nema radno mjesto restauratora te poslove restauracije povjerava vanjskim suradnicima.

Tijekom godine je obavljena redovita kontrola muzejskih predmeta te zahvati iz područja preventivne konzervacije (zaštitni premazi i dr.).

- Brod DJB 103 – “CETINA” (inv. broj: HPMS-775:SLT-1749-ZP) - popravak oštećenja na desnom boku, brodograđevni radovi staklo-plastike, popravak lijevog gumenog boko-štitnika (isto rekonstrukcije staklo-plastičnog nosača, demontaža i montaža gumenog boko-štitnika, bojanje popravljenih površina, čišćenje desnog boka – bunkera i odvoz materijala; za potrebe proslave „Hrvatska zastava na hrvatskom brodu-25 godina ponosa“ čišćenje, brušenje i nanošenje zaštitnog premaza lijevog boka ispod vodene linije, kao i dijela krme i palube te bojanje metalnih stepenica kojima se penje na palubu.
- Rezervno kormilarsko kolo s broda P/B „Sitnica“ (inv. broj: HPMS-775:SLT-1004-ZB), restaurator: Mislav Milardović (3. godina studija u Dubrovniku, Odjel za restauraciju).
- Restauracija brodskog stroja, (inv. broj: HPMS – 775:SLT –2444 – ZBS) “Ganz Danubius”, restaurator vanjski suradnik Miroslav Klarić, (radovi su još u tijeku).

2.4. Ostalo

Hrvatski pomorski muzej Split je prijavio program preventivne zaštite povijesnog broda „Istranka“ na natječaj za javne potrebe u kulturi Republike Hrvatske te dobio sredstva kojima su izvršeni zahvati pjeskarenja i bojanja u svrhu preventivne zaštite trupa broda. Povijesni brod „Istranka“ izgrađen je 1896. godine u Trstu pod imenom „Ospero“. Nekoliko godina kasnije (1899. godine) brod mijenja ime u „Dalmat“ te postaje brodom namjesnika za Dalmaciju, a od tada do danas, po ulogama koje je odigrao u većem broju povijesnih događanja i u svojoj dugogodišnjoj službi te po svom izvornom materijalnom zapisu, brod je postao značajan spomenik kulturne baštine. Od 2002. godine brod ima status zaštićenog kulturnog dobra određen rješenjima Ministarstva kulture RH o privremenoj zaštiti. Rješenja o privremenoj zaštiti su obnavljana do 2011. godine kada „Istranka“ rješenjem Ministarstva kulture dobiva status trajno zaštićenog kulturnog dobra. U akciji spašavanja koju je Muzej poduzeo „Istranka“ je podignuta s morskog dna 2014. godine.

Muzej je od tada obavljao poslove čuvanja, nadzora i saniranja manjih oštećenja. Ministarstvo je odobrilo Muzeju sredstva za preventivnu zaštitu, no presudom Upravnog suda u Splitu „Istranka“ je u svibnju 2015. godine izgubila status kulturnog dobra. Time je prestalo i skrbništvo, a i mogućnost realizacije planirane preventivne zaštite. Djelatnici Muzeja su do kraja 2015. godine nastavili s redovitim obilascima i ispumpavanjem oborinskih voda unatoč tome što ustanova više nije bila skrbnik broda. Ministarstvo kulture RH, Uprava za zaštitu kulturne baštine je dana 18. listopada 2016. ponovno donijelo Rješenje kojim se utvrđuje da „brod Istranka građen 1896. godine u Trstu, upisan u Očevidnik plutajućih objekata Lučke kapetanije u Splitu pod oznakom SP-8, u vlasništvu „Marina degli Aregai s.p.s.“, ima svojstvo kulturnoga dobra (Klasa: UP/I-612-08/11-06/0793, Urbroj: 532-04-01-03-02/2-16-6).

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

Inventarna knjiga muzejskih predmeta iz fundusa Hrvatskog pomorskog muzeja Split osnovni je dokument o fundusu Muzeja. Uz inventarnu oznaku u nju se upisuju primarni podaci o muzejskom predmetu, od opisa, datacije, autora odnosno proizvođača predmeta do dimenzija i stanja te mjesta porijekla, upotrebe i načina nabavke. Podaci se upisuju sistemom tekućeg rednog broja uz kodnu oznaku Muzeja i slovnu oznaku pripadajuće zbirke.

Tijekom 2016. ukupno je upisano i primarno obrađeno 45 muzejskih predmeta. Isto toliko ih je dobilo i aplikativnu oznaku s prepoznatljivom numeracijom inventarnog broja i pripadajuće zbirke.

Hrvatski pomorski muzej Split ima sveukupno inventarizirano 2714 muzejskih predmeta.

Način obrade: u rukopisnom obliku.

Baza podataka „M++“: upisuju se primarni podaci o muzejskom predmetu koji se nalaze u Inventarnoj knjizi muzejskih predmeta iz fundusa HPMS-a.

U izvještajnom razdoblju pripremana je dokumentacija za 422 muzejska predmeta iz Zbirke odličja, medalja i plaketa. Svrha obrade: prijedlog Ministarstvu kulture RH za zaštitu Zbirke kao kulturnog dobra.

Način obrade: računalno.

3.3. Fototeka

Sekundarna dokumentacija-vizualni fond: 16.240 foto-pozitiva; 101 foto-album sa sveukupno 1.511 fotografija.

Način obrade: računalno.

3.6. Hemeroteka

Godišnja obrada novinskog tiska, uglavnom dnevnih listova, a po potrebi i ostalih publikacija te elektroničkih medija.

Hemerotečna dokumentacija služi za pohranu svih publiciranih napisa o HPMS-u, od programskih aktivnosti, izložbi, te uopće informacija o djelatnosti Muzeja. Uz pohranu, odnosno arhiviranje zapisa posebno se vodi i Inventarna knjiga hemeroteke.

Tijekom 2016. godine obrađen je ukupno 71 zapis o Hrvatskom pomorskom muzeju Split.

Poseban dio hemerotečne dokumentacije odnosi se na obradu i arhiviranje tiskanih ili u elektroničkom obliku objavljenih napisa tematski određenih hrvatskom pomorskom baštinom, tradicionalnom brodogradnjom, ribarstvom, itd.

Sveukupno u 2016. godini obrađeno je 47 zapisa.

Način obrade: računalno.

3.9. Ostalo

Temeljem Zakona o pravu na pristup informacijama Muzej je u obvezi vođenja Službenog upisnika o zahtjevima, postupcima i odlukama o ostvarivanju prava na pristup informacijama. Tijekom 2016. godine zaprimljena su i riješena sveukupno 33 zahtjeva.

Način obrade: računalno.

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava

U 2016. godini knjižni fond je uvećan za 162 naslova s osnove kako slijedi:

Nabava s osnove programa i redovne djelatnosti: 15 naslova

Donacija HPMS-u: 60 naslova

Razmjena: 20 naslova

Periodika s osnove nabavke, razmjene i donacije: 45 naslova

Vlastita izdanja: 1 naslov

4.2. Stručna obrada knjižničkog fonda

Muzej ne posjeduje računalni program za obradu knjižnog fonda. Stoga se sve jedinice evidentiraju u računalnoj bazi podataka internog karaktera.

4.4. Služba i usluge za korisnike

Knjižnica je specijaliziranog tipa, nije otvorena za javnost, ali uz nadzor djelatnika dostupna je svima kojima je potrebna stručna pomoć iz povijesti pomorstva.

4.5. Ostalo

- Boris Čargo: "Ljudi od željeza na brodovima od drva"; katalog izložbe, sunakladnik Arheološki muzej Split, Split, 2016.
- Izložba „Ljudi od željeza na brodovima od drva“: plakati i pozivnice, Split, 2016.
- Petra Blažević; muzejsko-edukativna publikacija: edukativna igra "Tvrđave: posade & opsade", Split, 2016.

- Mirja Lovrić; deplijan izložbe “Brodski dnevnici i isprave iz fundusa Hrvatskog pomorskog muzeja Split”, Split, 2016.
- Promotivni deplijan „Plovidba u prošlost – mala škola baštine kaštelanskog zaljeva“, Split - Kaštela, 2016.
- Izložba „Brodski dnevnici i isprave iz fundusa HPMS-a: plakati i pozivnice, Split, 2016.
- Promotivni materijal (blokići i bookmarkeri s osnovnim podacima o HPMS-u), Split, 2016.

5. STALNI POSTAV

5.2. Izmjene stalnog postava

Muzej ima privremeno rješenje stalnog postava. Tijekom 2016. godine načinjen je novi postav dvorane torpeda.

Naziv - Torpeda

Autor(i) stručne koncepcije – Ljubomir Radić i Petra Blažević

Autor(i) likovnog postava – Ljubomir Radić i Petra Blažević

Opseg (broj eksponata)- 68 eksponata

Površina u m²- 50 m²

Kraći opis- Povodom 150. obljetnice nastanka torpeda preuređen je postav (izložbena dvorana torpeda), koji slijedi povijest torpeda od neobične i teško ostvarive ideje u začetku pa do trijumfalnog uspjeha. Za Hrvate je torpedo mnogo više od uspješnog izuma. On je dokaz burne povijesti ovog područja – stoljetnih konflikata među gospodarima Jadrana. Cilj izmjene stalnog postava je u domaćoj javnosti promicati hrvatski udio o izumu torpeda jer je naš čovjek Giovanni Luppis (odnosno Ivan Vukić), radio na ideji eksplozivnog čamca pa je u suradnji s britanskim inženjerom Robertom Whiteheadom nastao torpedo, a cilj izložbe je u svjetskoj javnosti pridonijeti afirmaciji torpeda kao hrvatsko-britanskog proizvoda. Novim postavom su izloženi i atraktivni prototipovi iz najranijih eksperimentalnih faza, koji splitsku zbirku torpeda čine prvorazrednom u svjetskim razmjerima na području najranije povijesti ovog oružja.

6. STRUČNI RAD

6.1. Stručna obrada muzejske građe

Zbirka odličja, medalja i plaketa: 422 muzejska predmeta

6.2. Identifikacija / Determinacija građe

Za potrebe izložbe „Ljudi od željeza na brodovima od drva“ osnovna identifikacija neinventariziranih predmeta:

- Zbirka slikovne dokumentarne građe: 3 muzejska predmeta
- Zbirka pisane dokumentarne građe: 1 muzejski predmet
- Zbirka odora, nošnji i opreme: 1 muzejski predmet
- Zbirka likovnih radova: 1 muzejski predmet

6.3. Revizija građe

Temeljem članka 21. i članka 22. o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi od 5. do 23. veljače 2016. obavljena je revizija muzejske građe-fundusa HPMS-a. Revizija je obavljena sukladno zakonskim propisima temeljem unaprijed pripremljenog popisa muzejskih predmeta pojedinih zbirki koji je izrađen prema Inventarnoj knjizi muzejskih predmeta iz fundusa HPMS-a. Revizija je obavljena zbog primopredaje između prijašnjeg ravnatelja mr. sc. Stjepana Loze i ravnateljice HPMS-a, dr. sc. Danke Radić. Revizijom muzejskog fundusa evidentirano je uredno brojčano stanje muzejskih predmeta.

6.4. Ekspertize

Izrada elaborata od strane HPMS-a za potrebe obnove starog austrougarskog lučkog svjetla, na zahtjev Centra za kulturu Milna.

6.5. Posudbe i davanje na uvid

U Knjizi izlaska muzejskih predmeta je tijekom 2016.godine evidentiran 61 muzejski predmet s osnove kako slijedi:

- Posudba: Izložba „Ljudi od željeza na brodovima od drva“, Vis, 26.04.-25.09.2016., 13 predmeta iz više zbirki.

- Posudba: Državni arhiv u Splitu za potrebe izložbe “Split, 15. studenoga 1991.”, 7 predmeta iz više zbirki.
- Posudba: Neven Tudić, multimedijalni umjetnik, za potrebe izložbe u Dioklecijanovim podrumima, 4 predmeta iz Zbirke odora, nošnji i opreme.
- Posudba: Zajednica udruga antifašističkih boraca i antifašista Splitsko-dalmatinske županije za potrebe otvaranja Muzeja oslobođenja Dalmacije-Šibenik, 3 predmeta iz Zbirke maketa.
- Posudba: Državni arhiv u Rijeci za izložbu „Ljudi od željeza na brodovima od drva“, 17 predmeta iz više zbirki.
- Posudba: Muzej grada Rijeke za izložbu „Prvi na svijetu – 150 godina riječkoga torpeda“, Rijeka, 21. prosinca 2016., 14 predmeta iz više zbirki.
- Posudba: Hrvatska radio televizija Zagreb, za potrebe snimanja dokumentarnog filma, 1 muzejski predmet iz Zbirke pisane dokumentarne građe.
- Davanje na uvid: 2. policijska postaja Split, Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta zbog pokušaja otuđenja predmeta iz izložbenog dijela Muzeja, 1 predmet iz Zbirke oružja i oružanih sustava.
- Upotreba prostora izložbenog eksponata: Udruga X!X! - kreativna agencija, Split, pramčani dio parobroda „Bakar“, 1 predmet iz Zbirke plovila

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima

Danka Radić

- Konferencija HERA Adriatic / HERA turizam jadranske baštine, Kaštel Lukšić, Dvorac Vitturi. 18. ožujka 2016.
- Okrugli stol na temu „Hrvatska pomorska baština – praktični izazovi i kako ih riješiti u praksi“ s izlaganjem Dopuna i prijedlozi, Rijeka, Primorsko-goranska županija, Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja, Rijeka, 5. prosinca 2016.
- Međunarodni znanstveni skup „150. obljetnica Viškoga boja“, s izlaganjem Ikonografija Viškog boja, Vis, 8.-10.06.2016.
- Znanstveni skup „Pomorski Split do 20. stoljeća“, s izlaganjem Brodovi i posade u registrima Lučkog ureda Split u drugoj polovini 19. stoljeća, Split, 26.-27.09.2016.
- Znanstveni skup „V. Kongres hrvatskih povjesničara“, s izlaganjem Zaklada Andreis za školovanje siromašnih dalmatinskih plemića, Zadar, 5.-8. 10.2016.

- Znanstveni skup „4. Kongres hrvatskih povjesničara umjetnosti“, s izlaganjem Novi zahvati gradnje u povijesnoj jezgri i okolici Trogira, Zagreb, 24.-26.11.2016.
- -Simpozij „Sorta 2016. Teorija i praksa brodogradnje“, 06.-08.10.2016., Trogir, Seget Donji

Ljubomir Radić

- Međunarodni znanstveni skup „150. obljetnica Viškoga boja“, s izlaganjem Viški boj u fundusu Hrvatskog pomorskog muzeja Split. Ekskurs o maketi broda – uspomeni na junaštvo Viškoga boja, Vis, 8.-10.06.2016.
- Znanstveni skup „Pomorski Split do 20. stoljeća“, s izlaganjem Zavjetne crkvice i ex voto darovi na splitskom području, Split, 26.-27.09.2016.

Mirja Lovrić

- Mirja Lovrić, Prvi Kongres službenika za informiranje, Zagreb, 07.10.2016

Gordana Tudor

- Međunarodni znanstveni skup „150. obljetnica Viškoga boja“, s izlaganjem Hrvati sudionici Viškoga boja, Vis, 8.-10.06.2016.
- Znanstveni skup „Pomorski Split do 20. stoljeća“, s izlaganjem Parobrodarski turizam u Splitu do Prvoga svjetskog rata, Split, 26.-27.09.2016.
- Branka Despotušić
- Znanstveni skup „Pomorski Split do 20. stoljeća“, s izlaganjem Zanati vezani uz pomorstvo Splitu tridesetih godina 19. stoljeća, Split, 26.-27.09.2016.

6.7. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika

Danka Radić

- Slike i uprizorenje Pasije Likovne udruge Trogir – 2016., Trogir, Crkva sv. Barbare, 17.03.-02.04.2016.

Mirja Lovrić

- Brodski dnevници i isprave iz fundusa Hrvatskog pomorskog muzeja Split, Split, 2016.

Gordana Tudor

- Jadranska izložba u Splitu 1925. godine, Kulturna baština, svezak 41/2015., Split, 2016.

6.8. Stručno usavršavanje

Veronika Gamulin položila je stručni ispit za zvanje kustosa, rad „Prijedlog novog postava Zbirke ribarstva u Hrvatskom pomorskom muzeju Split“, prosinac, 2016.

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

Djelatnici Muzeja su tijekom godine redovito bili na raspolaganju u pružanju stručne pomoći svim zainteresiranim osobama, novinarima, studentima, istraživačima, znanstvenicima, djelatnicima drugih ustanova, te drugim zainteresiranim građanima iz zemlje i inozemstva.

Ostvarena je suradnja sa studentima koji su u izradi diplomskih i ostalih radova odabrali pomorsku tematiku.

Obavljajući poslove, djelatnici često ostvaruju različite vrste suradnje s djelatnicima drugih ustanova.

6.10. Urednički poslovi, recenzije knjiga i članaka

Danka Radić

- Urednica „Radovana“, časopisa Društva za zaštitu kulturnih dobara Trogira
- Član uredništva „Vartla“, časopisa Ogranka Matice hrvatske u Trogiru za kulturu, društvena i gospodarska pitanja
- Član uredništva knjige-romana Marka Palade, Zlonjiva, Trogir/Đakovo, 2016.
- Urednica tragedije u pet činova Dmitija Vasiljeviča Averkijeva, Trogirski vojvoda (s ruskoga preveo Luko Paljetak), Trogir, 2016.
- Urednica zbirke pjesama i lirske proze don Mate Meštrovića, Kroz plamen čišćenja, Trogir, 2016.
- Recenzent rada dr. Stanka Piplovića, Bobovišće na Braču u XIX. stoljeću, za „Kulturnu baštinu“, časopis Društva prijatelja kulturne baštine Split

Ljubomir Radić

- Recenzija kataloga „Ljudi od željeza na brodovima od drva“, autora Borisa Čarga.

Branka Despotušić

- Tehnička urednica časopisa Društva prijatelja kulturne baštine Split „Kulturna baština“

6.11. Djelovanje u strukovnim društvima

Danka Radić

Predsjednica “Radovana“ Društva za zaštitu kulturnih dobara Trogira, predsjednica Ogranka Matice hrvatske u Trogiru, član Društva povjesničara Hrvatske, Hrvatskog muzejskog društva, Hrvatskog nacionalnog odbora za povijesne znanosti i Književnog kruga Split, te zamjenica predsjednika LAGA „Kamen i more“.

Gordana Tudor

Članica Hrvatskog muzejskog društva, Hrvatskog grboslovnog i zastavoslovnog društva i Društva prijatelja kulturne baštine Split.

Branka Despotušić

Članica Hrvatskog muzejskog društva, Društva prijatelja kulturne baštine Split i tehnička urednica časopisa Društva prijatelja kulturne baštine Split „Kulturna baština“.

6.12. Informatički poslovi muzeja

Redovito se ažurira web-stranica Muzeja.

U svrhu kvalitetnijeg informiranja javnosti o djelatnosti Muzeja pokrenuta Facebook stranica dala je odlične rezultate u komunikaciji s građanima gdje ih se redovito izvještava o događanjima u Muzeju.

7. ZNANSTVENI RAD

7.3. Znanstveno usavršavanje

Stjepan Lozo

Na poslijediplomskom doktorskom studiju „Jadran – poveznica među kontinentima“ na Sveučilištu u Zadru priprema doktorsku disertaciju pod nazivom „Obrana hrvatskog Jadrana u hrvatskom ratu za neovisnost 1991.“

Branka Despotušić

Muzejska pedagoginja je 2016. godine upisala poslijediplomski doktorski studij „Jadran – poveznica među kontinentima“ na Sveučilištu u Zadru.

8. STRUČNI I ZNANSTVENI SKUPOVI I SEMINARI U ORGANIZACIJI I SUORGANIZACIJI MUZEJA

8.1. Znanstveni skupovi

Obvezni podaci

Naziv skupa - „150. obljetnica Viškoga boja“

Tema – Viški boj

Vrijeme održavanja - 8.-10.06.2016.

Mjesto održavanja – Vis

Kratki opis – Hrvatski pomorski muzej Split je bio suorganizator međunarodnog znanstvenog skupa (Društvo prijatelja kulturne baštine Split; Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet, Odsjek za povijest; Sveučilište u Zadru, Odsjek za povijest, Arheološki muzej u Splitu, Rotary club Split). Godine 2016. obilježavala se 150. obljetnica Viškog boja, pomorske bitke kod Visa koja se odigrala 20. srpnja 1866. u Jadranskom moru, u blizini otoka Visa (u Viškom kanalu). Bitka u kojoj su se sukobile mornarice Habsburške Monarhije i Kraljevine Italije završila je pobjedom habsburške mornarice, a bila je dijelom austro-pruskog rata. U tom ratnom sukobu Kraljevina Italija bila je saveznica Pruske. Talijanski interes bio je zauzimanje bivših mletačkih posjeda koji su mirom u Campo Formiju 1797. godine pripali Habsburškoj Monarhiji. Cilj pomorskog pohoda bio je zauzimanje istočnojadranske obale. Ovo je bila prva velika pomorska bitka poslije Trafalgarske (1805.) u kojoj su sudjelovali oklopljeni brodovi i brodovi na parni pogon; prva bitka u svjetskoj povijesti u kojoj su se

dvije oklopljene flote sukobile na otvorenom moru; te jedna od zadnjih, koja je koristila probijanje broda kljunom kao ratnu taktiku, tehniku koja se koristila još u doba Ilira, u ranom starom vijeku. Budući da su na austrijskoj strani sudjelovali brojni hrvatski mornari, važna posljedica austrijske pobjede pod Visom bilo je odbacivanje naklonosti prema Italiji i buđenje hrvatske nacionalne svijesti u Dalmaciji, te je važno istaknuti utjecaj Viškog boja na pobjede narodnjaka u Dalmaciji.

8.2. Stručni skupovi

Županijski skup učitelja povijesti, Hrvatski pomorski muzej Split, 30. kolovoza 2016.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

Naziv izložbe - „Brodski dnevnik i isprave iz fundusa Hrvatskog pomorskog muzeja Split“

- Mjesto održavanja i prostor – Hrvatski pomorski muzej Split
- Vrijeme trajanja – 5. svibnja -31. kolovoza 2016.
- Autor(i) stručne koncepcije – Danka Radić i Branka Despotušić
- Autor(i) likovnog postava – Danka Radić, Branka Despotušić, Mirja Lovrić i Ljubomir Radić
- Opseg (broj eksponata): 135
- Web adresa (ukoliko je izložba predstavljena na Internetu) -www.hpms.hr
- Vrsta - povijesna, edukativna, pokretna
- Tema (kratak opis) - HPMS u svojem fundusu posjeduje zavidnu Zbirku pisane dokumentarne građe, koja je raznolika te sadrži brodske knjige, dnevnike, pomorske isprave, zatim razne rukopise i tiskane isprave, pomorske knjižice, te diplome i osobne isprave koje datiraju od 18. do 20. stoljeća. Na izložbi je predstavljen tek izbir navedene građe.
- Korisnici (kome je izložba namijenjena) – svim dobnim skupinama

Naziv izložbe - "Ljudi od željeza na brodovima od drva"

- Mjesto održavanja i prostor - Vis, Gospina baterija / Hrvatski pomorski muzej Split
- Vrijeme trajanja - 26.04.-25.09.2016. / 05.10.-30.11.2016.
- Autor(i) stručne koncepcije - Boris Čargo i Ljubomir Radić
- Autor(i) likovnog postava - Boris Čargo i Ljubomir Radić
- Opseg (broj eksponata): 34 u Visu / 70 u Splitu
- Web adresa (ukoliko je izložba predstavljena na Internetu) - www.hpms.hr
- Vrsta - povijesna, pokretna, inozemna
- Tema (kratak opis) - Izložba „Ljudi od željeza na brodovima od drva“ sadrži brojne izložke od kojih se ističu grafike s prikazima Viškoga boja iz Albuma Lissa 1866 te replika odore Wilhelma von Tegetthoffa uz brojne njegove portrete. Prezentirani su i izvorni predmeti iz Viškog boja poput onih iz iz birke oružja - topovskih kugla, granata, sablja..., tu su i naočale hrvatskog junaka Hvaranina Nikole Karkovića, zbirka odličja - medalja koje je Austrija dodjeljivala zaslužnima za pobjedu u Viškom boju, izbor knjiga o Viškoj bitki objavljenih u XIX., XX. i početkom XXI. stoljeća. Trojezično sastavljene legende detaljno donose tijek bitke kronološki, predstavljaju talijansku i austrijsku mornaricu – brodove koji su sudjelovali u Viškoj bitki kao i protagoniste bitke poput Wilhelma von Tegetthoffa, Carla Pelliona di Persana i druge. Tu su i podatci o podizanju spomenika, proslavama bitke kao i o najnovijim istraživanjima kojima su otkriveni ostaci potopljenih talijanskih brodova: Palestro i Re' d'Italia. Izloženi su predmeti pronađeni na olupini broda Re d' Italia: postolje za kompas i pladanj.
- Korisnici (kome je izložba namijenjena) – svim dobnim skupinama

Naziv izložbe - "Slikopisi Jadranske obale.Fotograf Karl Kaser"

- Mjesto održavanja i prostor - Hrvatski pomorski muzej Split
- Vrijeme trajanja - 01.12.-25.01.2017.
- Autor(i) stručne koncepcije –Mirjana Kos
- Autor(i) likovnog postava –Mirjana Kos, Danka Radić, Ljubomir Radić, Mirja Lovrić
- Opseg (broj eksponata) - 49 fotografija
- Web adresa (ukoliko je izložba predstavljena na Internetu) - www.hpms.hr
- Vrsta - umjetnička, povijesna, dokumentarna, pokretna, inozemna

- Tema (kratak opis) -Darovit i odmjeren promatrač bečki doktor prava Karl Kaser (1861. – 1942.), zaljubljenik je u fotografiju, kojeg je posao doveo u naše krajeve, pa je obalom putovao redovito od kraja 19. stoljeća sve do početka Prvoga svjetskoga rata. Kaser je fotografski zabilježio brojne marine i vedute, isječke pejzaža, arhitekturne detalje, neponovljive atmosferske trenutke. Minuciozno je kadrirao vizure i građevine, brodove i luke, ljude i njihovu svakodnevicu. Stoga njegove fotografije nemaju samo umjetničku, već dokumentarnu, kulturološku i povijesnu vrijednost.
- Korisnici (kome je izložba namijenjena) – svim dobnim skupinama

Naziv izložbe - “Jadran, kolijevka paklenog stroja. 150 godina Luppis - Whitehead torpeda“

- Mjesto održavanja i prostor - Hrvatski pomorski muzej Split
  - Vrijeme trajanja - 22.12.2016. – za stalno
  - Autor(i) stručne koncepcije - Ljubomir Radić i Petra Blažević
  - Autor(i) likovnog postava - Ljubomir Radić i Petra Blažević
  - Opseg (broj eksponata) –86 eksponata
  - Web adresa (ukoliko je izložba predstavljena na Internetu) - www.hpms.hr
  - Vrsta - povijesna, pokretna, inozemna
  - Tema (kratak opis) - Za prigodu 150. obljetnice nastanka torpeda autori izložbe su oblikovali preuređen postav, koji slijedi povijest torpeda od neobične i teško ostvarive ideje u začetku pa do trijumfalnog uspjeha. Za Hrvate je torpedo mnogo više od uspješnog izuma. On je dokaz burne povijesti ovog područja – stoljetnih konflikata među gospodarima Jadrana.
- Cilj izložbe je u domaćoj javnosti promicati hrvatski udio o izumu torpeda jer je naš čovjek Giovanni Luppis (odnosno Ivan Vukić), radio na ideji eksplozivnog čamca pa je u suradnji s britanskim inženjerom Robertom Whiteheadom nastao torpedo, a cilj izložbe je u svjetskoj javnosti pridonijeti afirmaciji torpeda kao hrvatsko-britanskog proizvoda. Na izložbi su izloženi i atraktivni prototipovi iz najranijih eksperimentalnih faza, koji splitsku zbirku torpeda čine prvorazrednom u svjetskim razmjerima na području najranije povijesti ovog oružja. U toj se činjenici krije velika prilika i izazov za Grad Split, njegovu kulturnu i turističku ponudu.
- Korisnici (kome je izložba namijenjena) - svim dobnim skupinama

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

10.1. Tiskovine

- Boris Čargo: “Ljudi od željeza na brodovima od drva” (sunakladnik: Arheološki muzej u Splitu), Split, 2016.
- “Ljudi od željeza na brodovima od drva”, plakati i pozivnice, Split, 2016.
- Petra Blažević, Edukativna igra “Tvrđava - posade i opsade, Split, 2016.
- Mirja Lovrić, Deplijan izložbe “Brodski dnevnic i isprave iz fundusa Hrvatskog pomorskog muzeja Split”, Split, 2016.
- Promotivni deplijan „Plovidba u prošlost – mala škola baštine kaštelanskog zaljeva“, (sunakladnik: Muzej Grada Kaštela), Split - Kaštela, 2016.
- “Brodski dnevnic i isprave iz fundusa Hrvatskog pomorskog muzeja Split”, Plakati i pozivnice, Split, 2016.
- “Jadran, kolijevka paklenog stroja. 150 godina Luppis - Whitehead torpeda“, Plakati i pozivnice, Split, 2016.
- Promotivni materijal (blokići i bookmarkeri s osnovnim podacima o HPMS-u), Split, 2016.
- Pozivnice i plakati za izložbu „Slikopisi jadranske obale. Fotograf Karl Kaser“, Split, 2016. (sunakladnik: Hrvatski muzej turizma)

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva

Hrvatski pomorski muzej Split organizira stručna vodstva za pojedince i grupe na hrvatskom i engleskom jeziku. Cijena stručnog vodstva na hrvatskom jeziku iznosi 50 kuna dok je cijena stručnog vodstva na engleskom jeziku 100 kuna. Za pojedine grupe uz prethodnu suglasnost ravnatelja organiziraju se besplatna vodstva.

11.2. Predavanja

Stjepan Lozo

- Hrvatska zastava na ratnom brodu 1918,1941,1991, Hrvatski pomorski muzej Split, 13. rujna 2016.

Ljubomir Radić

- Viški boj 1866 – značaj poznavanja u nastavi povijesti, Županijski skup učitelja povijesti, Hrvatski pomorski muzej Split, 30. kolovoza 2016.
- 150. obljetnica Viškoga boja, u sklopu Sutivanskog kulturnog lita, Sutivan, srpanj 2016.

Petra Blažević

- Muzej kao partner školi: Primjer muzejske pedagogije HPMS-a, Županijski skup učitelja povijesti, Hrvatski pomorski muzej Split, 30. kolovoza 2016.

Branka Despotušić

- Hrvatsko brodogradnja, Hrvatski pomorski muzej Split / OŠ Marjan Split

Marija Zaninović Rumora i Joško Bracanović

- Viška bitka. Pogled s Hvara, Hrvatski pomorski muzej Split, 23. studenog, 2016.

11.3. Radionice i igraonice

Posebno ističemo dječje edukativne radionice kojih je tijekom 2016. godine bilo ukupno 19. HPMS se kao i u protekloj godini uključio u akciju koju provode splitski muzeji za vrijeme zimskih školskih praznika u siječnju i prosincu, a pod nazivom “Juhuuu, praznici su idemo u muzeje”. Uz besplatan ulaz za djecu, organizirane su i radionice. U sklopu radionica “Ribolovka”, “Trajektom na otoke” i “Tvrđave, posade i opsade”. djeca su upoznavala povijest trajektnog prometa na Jadranu, učila o održivom ribarenju uz degustaciju ribljih proizvoda i o povijesti Tvrđave Gripe u kojoj je smješten Hrvatski pomorski muzej Split.

11.4. Ostalo

- HPMS je posljednjeg petka u siječnju 2016. godine tradicionalno sudjelovao u Noći muzeja. Program Hrvatskog pomorskog muzeja Split u Noći muzeja bio je iznimno dobro prihvaćen od strane građana. Posjetitelji su imali prigodu vidjeti izložbu “Nazivi trgovačkih jedrenjaka hrvatskih brodovlasnika u 19. stoljeću”, autori koje su Ljubomir Radić, Petra Blažević i Branka Despotušić.

- HPMS je 18. svibnja 2016. godine obilježio Međunarodni dan muzeja otvorivši vrata posjetiteljima za besplatni posjet tijekom cijelog dana.

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

12.1. Objava u tiskanim i elektroničkim medijima

Tijekom 2016. godine javnost se obavještavalo o svim aktivnostima Muzeja. Ponajprije su to napisi o izložbama, predavanjima i edukativnim aktivnostima.

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

Djelatnici Muzeja su tijekom godine imali više nastupa u elektronskim medijima – radiju i televiziji (HRT, NOVA TV, RTL, MrežaTV, TV Jadran, Radio Brač, Radio Split, Radio Dalmacija, Radio Trogir, Radio Sunce, Totalni FM), bilo u obliku aktivnog sudjelovanja u emisijama, pružanju potrebne pomoći, informiranja o aktivnostima Muzeja, bilo intervju.

12.4. Promocije i prezentacije

Danka Radić

- Motel Trogir: nije uvijek budućnost ono što dolazi, Trogir, Galerija Cate Dujšin Ribar, 14. lipnja 2016.
- Na ovo sam baš ponosna, Trogir, Knežev dvor, 25. lipnja 2016.
- Marko Palada, Zlonjiva, Đakovo, 18. Đakovački susreti hrvatskih književnih kritičara u sklopu programa 50. Đakovačkih vezova, Đakovo, 27. lipnja 2016. / Trogir, Knežev dvor 1. kolovoza 2016. / Marina, Citadela, 2. kolovoza 2016.
- Ivo Babić, Trogir Grad i spomenici, Trogir, Muzej grada Trogira, 17. kolovoza 2016.
- Igor Grdina, Wilhem von Tegetthoff, HPMS, 5. listopada 2016.
- Marija Zaninović Rumora, Joško Bracanović, Viška bitka. Pogled s Hvara, Hrvatski pomorski muzej Split, 23. studenog, 2016.

Gordana Tudor

- Mitja Lamut, Parobrodi Jadrana na razglednicama, Hrvatski pomorski muzej Split, 12. svibnja 2016.

Ljubomir Radić

- Marija Zaninović Rumora, Joško Bracanović, Viška bitka. Pogled s Hvara, Hrvatski pomorski muzej Split, 23. studenog, 2016.

12.6. Djelatnost klubova i udruga

Hrvatski pomorski muzej Split nastavlja tradicionalnu suradnju s udrugama pomorskih kapetana i pomorskih strojara.

12.7. Ostalo

Tijekom 2016. godine Muzej je, kao i proteklih godina, surađivao s brojnim pojedincima i ustanovama iz zemlje i inozemstva.

Od suradnje ističemo:

- Korištenje dvorišta Tvrđave Gripe i parobroda „Bakar“ za potrebe održavanja Split spot festivala.
- Korištenje dvorišta Tvrđave Gripe i parobroda „Bakar“ za „XSTATIC“ festivala
- Suradnja s Generalnim konzulatom Republike Slovenije u Republici Hrvatskoj, u Splitu (Branko Roglić, počasni konzul i Ana Dešković, tajnica), sa Slovenskim kulturnim društvom “Triglav”, Umetničkim kabinetom Primoža Premzla u Mariboru i sveučilišnim profesorom Igorom Grdinom).
- Suradnja s Ministarstvom obrane RH, HRM-om
- Suradnja s HAZU u Splitu, Arheološkim muzejom u Splitu, Muzejom grada Kaštela, Pomorskim i povijesnim muzejom Hrvatskog primorja Rijeka, Državnim arhivom u Rijeci, Hrvatskim muzejom turizma u Opatiji, Muzejom hvarske baštine, gradom Visom i gradom Komizom, Brodotrogirom d.o.o. i Pomorskim muzejom Crne Gore u Kotoru.
- Projekt „Učenik – obrazovani potrošač novog doba“ – Komercijalno-trgovačka škola Split (ravnatelj Velimir Ćurčija) i Ekonomsko-birotehnička škola Splt (ravnateljica Neda Bartulin)
- HTV - snimanje dokumentarnog filma o Markantunu de Dominisu (Niko Kostanić)
- RAI - Radiotelevisione Italiana S.p.A. – snimanje dokumentarnog filma o Viškom boju (redatelj Nicolò Buongiorno)

- Filmproduction- Austria(producent Rudolf Klingohr,kamerman Ferdinand Steininger)
– snimanje filma o Viškom boju

13. MARKETINŠKA DJELATNOST

Nastavljene su aktivnosti na afirmaciji Muzeja i privlačenju posjetitelja. Tijekom godine dostavljeni su promidžbeni materijali u škole i vrtiće u Splitsko – dalmatinskoj županiji. Brošure s informacijama o Muzeju su distribuirane u hotele i hostele kao i u trajektnoj luci. Održavana je i uobičajena suradnja s Turističkom zajednicom Grada Splita.

Za kvalitetnije informiranje o Muzeju, kao nadopuna uz web stranicu, koristi se i Facebook stranica Muzeja gdje se redovito izvještava o događanjima u Muzeju.

Tekstovi o muzeju objavljeni su u vodičima Hello, In Your Pocket, Le Petite foot, Visit Split, Info Stobreč kao i u materijalima Turističke zajednice Split.

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

TIP POSJETITELJA	STALNI POSTAV	POVREMENE IZLOŽBE	MUZEJSKE IZLOŽBE U DRUGIM SREDINAMA	IZDOVJENE ZBIRKE I LOKALITETI	UKUPNO STALNI POSTAV + IZLOŽBE	EDUKACIJSKI PROGRAMI	MANIFESTACIJE, OTVORENJA, PROMOCIJE, AKCIJE I DR.	NOĆ MUZEJA	MEĐUNARODNI DAN MUZEJA	OSTALI PROGRAMI (NAVESTI KOJI)	UKUPNO	UKUPAN BROJ POSJETITELJA
ODRASLI	1.309				1.309						0	1.309
UČENICI, STUDENTI, UMIROVLJENICI, OSOBE S POSEBNIM POTREBAMA ITD.	1.174				1.174						0	1.174
GRUPNI POSJETI (ODRASLI) - broj osoba	110				110						0	110
GRUPNI POSJETI (DJECA, UČENICI, STUDENTI ITD.) - broj osoba	1.247				1.247	188					188	1.435
OBITELJSKA ULAZNICA - broj osoba					0						0	0
BESPLATAN ULAZ	26	162			188	251	160	4.210	6		4.627	4.815
OSTALO					0						0	0
UKUPNO:	3.866	162	0	0	4.028	439	160	4.210	6	0	4.815	8.843

15. FINANCIJE

15.1. Izvori financiranja (u %)

RH: 7.85 %

lokalna samouprava: 88,80 %

vlastiti prihod: 3.35 %

sponzorstvo: 0%

donacije: 0 %

15.2. Investicije (u kn)

80.521,19 kuna

16. OSTALE AKTIVNOSTI

16.2. Ostalo

Obljetnice

- 150. obljetnica Viškoga boja - Hrvatski pomorski muzej Split je obilježio nizom aktivnosti (međunarodni znanstveni skup, izložbe, predavanja i predstavljanja). Nazočio je (Danka Radić i Ljubomir Radić) centralnoj proslavi koja se održavala u gradu Visu i Komizi te na brodu Hrvatske ratne mornarice „Andrija Mohorovičić“ uz nazočnost visokih državnih izaslanika (Josip Buljević, ministar obrane RH, Andro Krstulović Opara, u ime predsjednice RH Kolinde Grabar Kitarović, komodor Predrag Stipanović, zapovjednik HRM, brojni uvaženi gosti iz Italije i Austrije...) 18.-20. srpnja 2016. godine
- Hrvatska zastava na hrvatskom brodu – 25 godina ponosa - Svečanim podizanjem hrvatske zastave na brodu Cetina, DJB-103, kojeg su pripadnici mornarice oteli iz remontnog brodogradilišta Greben u Veloj Luci, 15. rujna 1991. godine, obilježeno je 25. obljetnica osnutka Hrvatske ratne mornarice i podizanja hrvatske zastave na hrvatskom brodu, 14. rujna 2016. na prostoru „Kemokompleksa“ u Kaštel Sućurcu. Predavanje mr.sc. Stjepana Loze, Hrvatska zastava na ratnombrodu 1918, 1941, 1991.uz svjedočanstva sudionika podizanja zastave na brodu DJB-103 (Cetina) 1991. godine, održano je u HPMS-u 13. rujna 2016. godine.

Projekti spašavanja baštine

- Hrvatski pomorski muzej Split je 2007. godine kod nadležnih institucija (Ministarstvo obrane RH i Grad Split) pokrenuo postupak darovanja – preuzimanja neperspektivnog sredstva NVO, podmornice „Velebit“ o čemu postoji dokumentacija kod nadležnih institucija. Budući da taj postupak nije bio realiziran tijekom prošlog mandata nadležnih, HPMS je u 2016. godini ponovio postupak traženja darovanja – preuzimanja podmornice „Velebit“
- Podmornica „Velebit“ jedinstveni je objekt s posebnom atraktivnošću za svaku vrstu muzeološkog pristupa i muzejske publike te je poseban interes Hrvatskog pomorskog muzeja Split. Uostalom, svaka ustanova muzejskog tipa odgovarajućeg profila, koja je to u mogućnosti, željela bi imati takav objekt u svom fundusu. Hrvatski pomorski muzej smatra da podmornicu „Velebit“ tim prije treba dobiti u fundus budući da je podmornica izgrađena u Splitu, a mali broj gradova u svijetu može se pohvaliti proizvodnjom podmornica kao složenih i najzahtjevnijih tehnoloških cjelina.
- Na osnovi promišljanja Grada Splita, Službe za kulturu, umjetnost i staru gradsku jezgru, u svezi Tvrđave Gripe, odnosno davanja Tvrđave Gripe Hrvatskom pomorskom muzeju Split na korištenje i upravljanje, HPMS je prišao izradi promemorije o potrebi obnove i revitalizacije Tvrđave Gripe pod nazivom Splitska tvrđava kulture: Gripe na pragu nove budućnosti, vizija revitalizacije i razvoja Tvrđave Gripe u jedinstveni kulturno-turistički proizvod - cool(turna) fortifikacija.
- Dana 21. studenog 2016. godine stručni djelatnici Hrvatskog pomorskog muzeja Split (dr. sc. Danka Radić, ravnateljica, mr. sc. Gordana Tudor, muzejska savjetnica i Ljubomir Radić, kustos), uz nazočnost gosp. Ante Miličića, načelnika općine Podgora i gđe Stele Džaja, pročelnice Jedinstvenog upravnog odjela te gosp. Pjera Baranovića, pregledali su ostatke muzejske građe nekadašnjeg Zavičajnog muzeja Podgora i prostor u kojemu se čuvaju, te su ustanovili da su uvjeti čuvanja kao i stanje muzejske građe znatno ugroženi. Donesen je zaključak da će djelatnici Hrvatskog pomorskog muzeja Split doći ponovno i popisati muzejsku građu. To je i učinjeno dana 29. studenog kada su djelatnici HPMS-a (dr. sc. Danka Radić, ravnateljica, mr. sc. Gordana Tudor, muzejska savjetnica, Leo Garbin, muzejski tehničar i Ante Mandić, domar) uz nazočnost nekadašnjeg kustosa Zavičajnog muzeja Podgora gosp. Stjepka Kržanića (danas u mirovini), popisali zatečenu građu.

- Stoga je Hrvatski pomorski muzej Split, s obzirom da se većina građe tiče Mornarice NOVJ, kao i zbog očuvanja dotične građe od daljnjeg propadanja, predložilo općini Podgora, da se muzejska građa daje na pohranu u Hrvatski pomorski muzej Split, koji će o građi skrbiti, sve do onog trenutka kada općina Podgora odluči i stvori adekvatne, što znači zakonom utvrđene uvjete u kojima bi ova građa mogla biti prezentirana javnosti.